

אורי לוי

כדי לפתוח את ארון הבגדים בחדרון בן המסר וחצי על שני המטר, צריך להוציא את עריסת התינוק מן החדר אל מטבח בעלת הדירה, המסרבת להרשות זאת. וכדי ששני בני אדם בעלי ממדים נורמליים (אורי לוי, 25, ואשתו צפורה, 24) יוכלו להמצא בחדר בעת ובעונה אחת יש לסגור את דלת הארון. כאשר צפורה מכינה את ארוחת הצהרים באותו החדר, חייב אורי להוציא את חצי גופו דרך החלון החוצה (השכנה אינה מרשה לחכות במטבח ולהחזיק בורעותיו את התינוק מעל לארן החלון — עטן מכונת-הפתילים מזיק לבריאותו). כאשר חוסמת בעלת הבית את הכניסה בעומדה במטבח נאלצת צפורה להשאיר סגורה בחדרה : אין לה כוח לזרוק את הדלת.

מאיר גול

כשחזר מאיר גול, 30, מן השבי הגרמני ביוון, לאחר ששרת שבע שנים עם הצבא הבריטי בחזיתות היט" התיכון, היתה מצוקת הדירות בתל-אביב בעיצומה. הוא השיג חדר קטן על גבול שכונת ספירא ושכונת התקווה, העלה את אמו מאירופה. כשהכיר את אסתר, ביקש לשאתה לאשה. המניעה : מקום מגורים הגון, אותו החלו שניהם מחפשים. ביתנים פרצה מלחמת השהדור ומאיר גויס. משחזר, נשא את אסתר לאשה, על סמך השכון שהובטח לו, העבירה "זמנית" לחדרו. משנולד להם בן, נאלצו להסתפק עבורו בעגלה. לעריטה לא היה מקום. חלומם ימים בהירים שאפשר להוציא את השולחן המתקפל החוצה לארוחת.

תכנים בלבד, בכל רחבי הארץ, במסגרת משתכני שלב א, מהם 400 באזור תל-אביב. 627 הנותרים והזכאים לכך באזור תל-אביב, קיבלו מכתבי אישור בהם צוינו אזורי הבנייה (קרית-שלום, גבעת רמבים וידי-אליהו) וכן הוטעם במכתבים שמועמדים אשר לא יכניסו, 15 יום מקבלת האישור, 300 לירות על חשבון הבנייה לבנק הפועלים עלולים לאבד את זכותם לשיכון.

אולם חודשים רבים עברו והמועמדים עוד היו מועמדים. איש מהם לא נכנס לשיכון. כאשר נתמלאה בועת המרירות ונתנפצה מבלי שתשאיר אחריה הד רב, נמצא מועמד בין ה-627, ישראל מדברי, אשר תפקידו כצבא (שלוש שנים) כקצין סעד היה השגת דירות לחיילים וקצינים, ולאחר מכן טפול בפצועים ונכים, כקצין סעד ארצי לבתי חולים.

ביולי שעבר, משאמר לו ידיד, לו היו נהירים פעליו בעבר (פוש"ש, חי"ש, עליה ב'), לאחר שנודע לו שמדברי עצמו עודנו דר עם אשתו בדירת אביו : "אתה לא הסתדרת. אתה טיפש !" החליט לגבש גוף מאורגן של 627 מועמדי השיכון (משתכני שלב ב'), "להו" כיה למסודות שלא כל מי שלא נהנה מרכוש ציבורי, ולא הפיק טובת הנאה פרטית מתפקידו רש" מי, ייחשב לטיפש נצחית".

יושב-ראש ישראל מדברי

לאחר סירובים ממושכים של משרד הבטחון לגלות לו את רשימת המועמדים ואת כתובותיהם, הם הצליח להשיגם, ריכז את 626 חבריו לצרה ולהבטחה ל"אסיפה, אליה הם הופיעו, על משפחותיהם מטופלות הילדים. בינתיים ירד כח הקניה של חצי מיליון הלירות שנצטברו במשרד הבטחון כמפרעות לשיכונים, והאנ" שים, שרובם ויתקיי הסתדרות, הפסידו את תורם לשיכון הסתדרותי, או איגודי-מקצועי, בהסתמכם על הבטחות שניתנו להם כחיילים משוחררים, נכיימלחי מה ומשפחות חללים שזכויותיהם רבות משל אחרים. עתה נתעורר חשד נוסף אצל המועמדים : המ"י שלה תעלה את מחיר השיכון בהתאם לשער החדש לחומרי הבניין. הרגיע מנהל משרד הבטחון את משתכני שלב ב' : שר הבטחון הבטיח לקיים את השער הישן לגבי שיכונם של החיילים המשוחררים. לא הבטיח : האריך משוער של התחלת הבנייה.

חלק ה-627 של המקרים הסוציאליים החמורים, בקרב משפחות יוצאי צה"ל באזור תל-אביב אותם הוא מאפיין וסבלו כסבל 626 הנותרים נראה שנבע מהדי נחת משרד הבטחון שדמתה למועמדי השיכון המוב"ט למשוחזרי צה"ל כנילוזל והתחמקות מקיום הדי הבטחה שניתנה להם.

שני שטחים ונקודות. בסוף 1948 הוחלט במשרד הבטחון על הקמתן של יחידות דיור לחיילים משוחררים, וכיימלחמה ומשפחות שכולות. אולם במחצית 1949 הסתבר שהיה צורך בקביעת מפתח מסוים, לפיו יבנו השיכונים למועמדים. גרמו לכך : 15.000 הבקשות לשיכון שנשלחו לאגף השיכון שהציג תנאי ראשוני : על כל מגיש בקשה להיות נשוי.

מפתח העדיפות קבע שהמוע"מדים הראשונים להם תאופשר כניסה ליחידות הידור יהיו אלה שהצליחו לצבור את מספר הנקודות הגבוה ביותר. את הזכייה בנקודות קבעו שני שטחים בחייו של המועמד : שרותו לעמו ותנ"י או הסוציאליים. שני שטחים אלה זיכו אותו בנקודות לפי הסדר הבא : עבור כל שנת שרות ב" צבא הבריטי — נקודה אחת ; בנוטרות — נקודה אחת ; ב" פלמ"ח — נקודה אחת ; בעלייה ב' — נקודה אחת ; בצה"ל — שלוש נקודות ; נישואין — שלוש לזה של הגבר, עבור שרותה של האשה ; נקודה אחת — נקודה אחת ונקודה אחת נוספת עבור כל ילד ; נקודה אחת עבור הור"רים מעל לגיל 50 הדרים עם המועמד ומחסור מוחלט בדיוור הקנה לבעליו חמש נקודות.

לפי מפתח זה נשלחה ועדת מיון מטעם משרד הבטחון לעריכת בדיקה מדוקדקת במקומות מגוריהם של 15.000 מגישי הבקשות, ותוצאתה, רבת-השיקרי לים, היתה : קביעת מספר מקסימלי ל-3.500 יחידות דיור בלבד, אשר בהתחשב עם מספר הנקודות של מור"עמדיהן ומצבם הסוציאלי. שהיה ברוב המקרים בלתי אוני, נמצאו מחוייבות המציאות. **בי. ג'י. לא הבטיח מתי.** כיום, שלוש שנים לאחר תחילת השחרורים ההמוניים מצה"ל, נכנסו ליחידות הדיוור שנבנו ע"י משרד הבטחון 800 משי

מרקו אלחדר

בזמן השטפונות הציפו המים את ה" בית הקטן בעל הקירות המנוקעים, חדרו דרך פרצות בתחתיתו אל חדר" רו של מרקו אלחדר, גאו וסיכנו את חיי שש הנפשות הגרות בו : אמו הזקנה, אשתו וארבעת ילדי. לחליצתם נדרשה פעולת-הצלה מזורזת, וכשהוצאו מן החדר הדל והובאו ע"י שליחי העירייה למקום מפלט, נשבעו שיותר לא יחזרו אליו. מרקו החל מתרוצץ בין לשכות משרד הבטחון וסניף אירגון החיילים המשוחררים, תבע את קיום ההבטחה שניתנה לו, את תמורת כספו שנלקח ממנו כמפרעה להבטחה. אולם כל זה לא הואיל : חוזר חזרה משפחת מרקו אלחדר לחדרה.